

سرنوشت تنها یوز ایران و فرزندش چه می‌شود؟

«ایران»، امید مردم ایران

کوهیار آفاق؛ «اداره محیط زیست امیدوار است بتواند با حفظ توله‌ها (سه توله به‌دنیآمده از ایران) جمعیت یوزپلنگ را در شرایط اسارت و سپس در شرایط نیمه‌اسارت افزایش دهد. نسل یوزپلنگ آسیایی در حال انقراض است و این کار کمک بزرگی به حفظ ین ژن گونه مهم است.» این اظهارنظری بود که علی سلاجقه، رئیس اداره محیط زیست، پس از اعلام خبر تولد سه توله‌یوزپلنگ از «ایران» یوز ماده سایبت مرکز تکثیر یوز ایرانی در توران واقع در سمنان عنوان کرده بود.
ایران همان یوزی است که در سال‌های اخیر به یکی از اصلی‌ترین امیدهای حیات وحش کشور بدل شده تا با به‌دنیآوردن یوزهای دیگر به خطر انقراض این گونه جانوری نادر و ایرانی پایان دهد.
بالاخره ۱۱ اردیبهشت سال جاری این اتفاق رخ داد و سه توله ایران نه به شکل طبیعی که از طریق جراحی سزارین به دنیا آمدند. طبق اخبار منتشرشده از سوی سازمان محیط زیست ایران سه توله ماده به دنیا آورده بود که این موضوع هم خود به خبری خوب تبدیل شد؛ چراکه در شرایط خطر انقراض، همواره گونه‌های ماده اتفاق مبارک‌تری به حساب می‌آیند. اما چند روز گذشت که خبر

درگذشت یکی از توله‌ها، یعنی «کوهیار» را به اطلاع مردم رسانید.
این توله‌ها در شرایط اسارت و به‌دنیآمده‌اند.
جمعیت یوزپلنگ در ایران در حال انقراض است و این گونه جانوری در سراسر ایران به‌شدت کم‌شمار شده‌است.
جمعیت یوزپلنگ آسیایی در حال انقراض است و این گونه جانوری در سراسر ایران به‌شدت کم‌شمار شده‌است.

جمعیت یوزپلنگ آسیایی در حال انقراض است و این گونه جانوری در سراسر ایران به‌شدت کم‌شمار شده‌است.

جمعیت یوزپلنگ آسیایی در حال انقراض است و این گونه جانوری در سراسر ایران به‌شدت کم‌شمار شده‌است.

اعلامیه بیدارباش

اصول مشی حرفه‌ای روزنامه‌نگاری با نگاهی به منشور اخلاقی روزنامه‌نگاران نروژی

روزنامه‌نگاری حرفه‌ای در سراسر جهان به‌طور فزاینده‌ای به‌عنوان یکی از مشاغل مهم و حیاتی در دنیای مدرن شناخته شده‌است. این شغل نه تنها به مردم در آگاهی‌یافتن از رویدادهای محلی و بین‌المللی، بلکه در شکل‌دهی به افکار عمومی و نظارت بر عملکرد حاکمات و مسئولان دولتی نقش کلیدی ایفا می‌کند. با این حال، در طول تاریخ، روزنامه‌نگاران با چالش‌های اخلاقی متعددی مواجه شده‌اند که به اعتماد عمومی و شفافیت در گزارش‌ها آسیب می‌رساند. در این مقاله، به بررسی اصول اخلاقی روزنامه‌نگاری در نروژ، به‌عنوان یکی از پیشرفته‌ترین سیستم‌های اخلاقی در جهان، می‌پردازیم.

لیلا اورند؛ منشورهای اخلاقی روزنامه‌نگاران که توسط انجمن‌های حرفه‌ای روزنامه‌نگاران در کشورهای مختلف تصویب و از سوی شورای مطبوعات، نظارت می‌شوند، به شکل سنتی اعلامیه‌هایی هستند که روزنامه‌نگاران باید با علم به آن، بهترین شیوه‌های حرفه‌ای و استانداردهای اخلاقی را رعایت کنند، به تعهدات مسئولیت اجتماعی خود پایبند باشند و پاسخ‌گویی عمومی را بپذیرند. این منشورها به عنوان معیاری از رفتار حرفه‌ای برای خبرنگارانی در نظر گرفته می‌شود که درگیر جمع‌آوری، مخابره، انتشار، اظهارنظر در مورد اخبار/اطلاعات و توصیف رویدادها هستند. تعهدات روزنامه‌نگاران به این منشورها از مداخلات سیاسی در رسانه‌ها جلوگیری و در نتیجه به حفظ آزادی، استقلال، کثرت‌گرایی و در نهایت یک روزنامه‌نگاری باکیفیت و اخلاقی کمک می‌کند. این منشورها همواره نیازمند بازنگری و بازنویسی‌اند، چراکه تغییرات مداوم در رسانه و روزنامه‌نگاری پیچیدگی‌ها و چالش‌های اخلاقی جدیدی را همراه دارد.

مفهوم آزادی مطبوعات، نقطه شروع همه منشورهای اخلاقی روزنامه‌نگاران در جهان است. مفهوم آزادی مطبوعات، اصل راهنما برای جوامع دموکراتیک است و طبق ماده ۱۹ اعلامیه جهانی حقوق بشر، مجموعه‌ای از حقوق اساسی ازجمله آزادی فکر، آزادی عقیده، آزادی بیان و آزادی دریافت اطلاعات را در بر می‌گیرد. بر این مبنا، آزادی مطبوعات شامل حمایت فعال از مجامع عمومی، دفاع در برابر مداخلات دولت در رسانه‌ها، مقابله با سانسور رسانه‌ها و حمایت نهادی از این حقوق است. بحث درباره چگونگی تضمین آزادی رسانه‌ها به بهترین شکل ممکن از دوران روشنگری در اروپا، اواسط قرن هفدهم میلادی، به‌طور جدی در جریان بوده‌است.

برابری بین آزادی مطبوعات و حفظ منافع کسانی که از این آزادی ممکن است متضرر شوند از اصلی‌ترین مسائل در اخلاق رسانه است. این مرز اساسا از دو طریق کنترل می‌شود؛ قانون مطبوعات و منشور اخلاقی روزنامه‌نگاران. قانون مطبوعات حداقل پیش‌نیاز برای استانداردهای اخلاقی است؛ به این معنا که منابع از ترویج اخبار منفی می‌شود. این در حالی است که کدها/منشور اخلاقی، اخلاق مثبت را ترویج می‌کند. به بیان بهتر، درحالی‌که قانون فقط از اتفاقات منفی جلوگیری می‌کند، منشور اخلاقی می‌تواند به نتایج مثبت منجر شود. در مواردی که قوانین ناکافی و نامناسب‌اند و کدها با این قوانین در تضادند، تعهد روزنامه‌نگارانه باید اعمال شود. توسعه و استقرار قواعد حرفه‌ای در منشورهای اخلاقی می‌تواند از محدودیت‌های قانونی احتمالی جلوگیری کند.

از دیگر تفاوت‌های قانون مطبوعات و منشورهای اخلاقی مطبوعات این است که بی‌احترامی به جناب‌های حقوقی مجازات‌های قانونی و مادی را به همراه دارد، درحالی‌که بی‌احترامی به جناب‌های اخلاقی باید فقط تحریم‌های اخلاقی را به همراه داشته باشد. انتقاد عمومی از رفتار یک روزنامه‌نگار -توسط هم‌تایبان یا شورای رسانه- رایج‌ترین مجازات اخلاقی برای تخلفات روزنامه‌نگاری است؛ در واقع یک تحریم قوی با درنظرگرفتن اینکه شهرت حرفه‌ای یک روزنامه‌نگار ارزشمندترین دارایی اوست.

دقیق‌شدن و پرداختن به این منشورهای اخلاقی از آن جهت اهمیت دارد که هم به دست‌اندرکاران رسانه دستور کاری مبنی بر اصول حرفه‌ای و اخلاقی ارائه می‌دهد و هم به مخاطبان رسانه حق و حقوقشان را یادآوری می‌کند و در مجموع باعث بالارفتن سواد رسانه‌ای در جامعه می‌شود.

نروژ جزء نخستین کشورهایی است که منشور اخلاقی روزنامه‌نگاران را در سال ۱۹۳۶ به شکلی موجز و مفید تدوین کرد و در اختیار روزنامه‌نگاران قرار داد. در طول نیم‌قرن اخیر این منشور بارها به‌روز شده است؛ آخرین بار در سال ۲۰۲۱. امروز نروژ از معدود کشورهایی است که هنجارهای منشور اخلاقی روزنامه‌نگاری آن استفاده روزنامه‌نگاران از اینترنت روزنامه‌نگاری دیجیتال و رسانه‌های اجتماعی را نیز در بر می‌گیرد. در ادامه ترجمه منشور اخلاقی روزنامه‌نگاران نروژ را با تیتیر اعلامیه بیدارباش می‌خوانید:

اعلامیه بیدارباش

هنجارهای اخلاقی برای مطبوعات (رسانه‌های چاپی، رادیو، تلویزیون و نشریات آنلاین):

هرد سردبیر و عضو تحریریه (کارمند در رسانه) وظیفه دارد هنجارها و تعهدات اخلاقی مطبوعات را بداند و آن را مبنای کسب‌وکار خود قرار دهد. اخلاق مطبوعات، همه فرایند روزنامه‌نگاری را در بر می‌گیرد؛ از پژوهش و جمع‌آوری تا ارائه مطالب.

رسید در تشخیص جنسیت توله‌ها اشتباهی رخ داده و تمامی آنها نر هستند. اما این تنها خبر بد مرتبط با ایران و فرزندانش نبود، ۱۴ اردیبهشت، بهرنگ اکرامی، پژوهش‌گر مرکز تکثیر یوز آسیایی، از تلف‌شدن یکی از سه توله‌یوزپلنگ ایرانی، به دلیل ضعف و ناهنجاری مادرزادی ریه خبر داد. به گفته او توله تلف‌شده از زمان تولد ضعیف بود و در چهار روز افزایش وزن نداشت. او عنوان کرد که بعد از کالبدشکافی علت تلف‌شدن، ناهنجاری مادرزادی ریه سمت چپ و جسنبدگی ریه تعیین شده است.

این خبر بد در حالی منتشر شد که ایران از زمان تولد توله‌هایش از شیردادن به آنها امتناع کرده بود، چراکه در زمان تولد آنها بوی انسان گرفته بودند. حالا و بعد از گذشت ۱۴ روز، یکی دیگر از توله‌های ایران نیز تلف شد. حسن اکبری، معاون محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست، با اعلام این خبر گفت: علت تلف‌شدن این توله در دست بررسی است و نتیجه پس از کالبدگشایی اعلام خواهد شد. به گفته او صبح روز گذشته دامپزشک تیمارگر توله‌یوزها متوجه تغییر در عادت دفع آنها می‌شود که به‌فوریت موضوع توسط اداره کل حفاظت محیط

زیست استان سمنان، به دامپزشکان گروه بیماری‌های دفتر حیات وحش منعکس و با هماهنگی دامپزشک متخصص داخلی دام کوچک از دانشکده دامپزشکی سمنان به محل نگهداری یوزها منتقل شده و پس از معاینه نسبت به درمان آن اقدام می‌کند.

اکبری در ادامه عنوان کرد: پس از بررسی‌های انجام‌شده، با نظر دامپزشک متخصص، تصمیم بر این شد که توله‌ها برای بررسی بیشتر و نظارت دامپزشکی به یک بیمارستان تخصصی دامپزشکی در تهران منتقل شوند که متأسفانه یکی از توله‌ها در مسیر انتقال به تهران تلف شد. توله دوم به بیمارستان تخصصی دامپزشکی منتقل شد و تحت نظارت‌های دامپزشکی قرار دارد. معاون محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان گفت: تلف‌شدن توله‌یوز در دست بررسی است و علت دقیق آن پس از کالبدگشایی اعلام خواهد شد. حالا ایران مانده و تنها توله‌ای که نه فقط امیدد اعلام حیات یک گونه جانوری است، بلکه دل تمامی مردم ایران هم به حیات او بسته است.

زیست استان سمنان، به دامپزشکان گروه بیماری‌های دفتر حیات وحش منعکس و با هماهنگی دامپزشک متخصص داخلی دام کوچک از دانشکده دامپزشکی سمنان به محل نگهداری یوزها منتقل شده و پس از معاینه نسبت به درمان آن اقدام می‌کند.

اکبری در ادامه عنوان کرد: پس از بررسی‌های انجام‌شده، با نظر دامپزشک متخصص، تصمیم بر این شد که توله‌ها برای بررسی بیشتر و نظارت دامپزشکی به یک بیمارستان تخصصی دامپزشکی در تهران منتقل شوند که متأسفانه یکی از توله‌ها در مسیر انتقال به تهران تلف شد. توله دوم به بیمارستان تخصصی دامپزشکی منتقل شد و تحت نظارت‌های دامپزشکی قرار دارد. معاون محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان گفت: تلف‌شدن توله‌یوز در دست بررسی است و علت دقیق آن پس از کالبدگشایی اعلام خواهد شد. حالا ایران مانده و تنها توله‌ای که نه فقط امیدد اعلام حیات یک گونه جانوری است، بلکه دل تمامی مردم ایران هم به حیات او بسته است.

زیست استان سمنان، به دامپزشکان گروه بیماری‌های دفتر حیات وحش منعکس و با هماهنگی دامپزشک متخصص داخلی دام کوچک از دانشکده دامپزشکی سمنان به محل نگهداری یوزها منتقل شده و پس از معاینه نسبت به درمان آن اقدام می‌کند.

زیست استان سمنان، به دامپزشکان گروه بیماری‌های دفتر حیات وحش منعکس و با هماهنگی دامپزشک متخصص داخلی دام کوچک از دانشکده دامپزشکی سمنان به محل نگهداری یوزها منتقل شده و پس از معاینه نسبت به درمان آن اقدام می‌کند.

زیست استان سمنان، به دامپزشکان گروه بیماری‌های دفتر حیات وحش منعکس و با هماهنگی دامپزشک متخصص داخلی دام کوچک از دانشکده دامپزشکی سمنان به محل نگهداری یوزها منتقل شده و پس از معاینه نسبت به درمان آن اقدام می‌کند.

شود، وقتی گزارش درباره یک متخلف جوان است و مواردی که ممکن است بی‌جهت یک شخص سوم را درگیر کند. تعیین هویت باید بر اطلاعات قانونی متکی باشد. به‌عنوان مثال شناسایی کسی که حمله او به افراد بی‌دفاع قریب‌الوقوع و حتمی است یا ارتکاب جرم، جدی و مکرر است یا زمانی که آشکارکردن هویت یا موقعیت اجتماعی از اتهام ناموجه به یک بی‌گناه جلوگیری می‌کند. اعلام هویت ممکن است قانونی باشد.

۴.۸. هنگامی که در گزارش پای کودکان در میان است، در یک سلوک مطبوعاتی صحیح، باید پیام‌های تمرکز رسانه بر کودکان، به دقت در نظر گرفته شود. این به زمانی مربوط است که قیم یا پدر و مادر برای افشای موضوع به توافق رسیده‌اند. به‌عنوان یک قاعده کلی در گزارش‌های مربوط به اختلافات خانوادگی یا پرونده‌های تحت نظر مسئولان ناظر بر کودک یا دادگاه، هویت کودک نباید فاش شود.

۴.۹. هنگام گزارش یک خودکشی یا اقدام به یک خودکشی محتاط باش! از گزارش‌کردن مواردی که جامعه نیاز به اطلاعات آن ندارد، اجتناب کن! از شرح روش‌ها یا مسائل دیگری که ممکن است به تحریک بیشتر عمل خودکشی بینجامد، اجتناب کن.

۴.۱۰. هنگام استفاده از تصاویر مراقب باش که متن یا محتوای عکس متفاوت نباشد.

۴.۱۱. از اعتبار عکس روزنامه‌نگاری محافظت کن! عکس‌ها به‌عنوان اسناد و مدارک، نباید باعث ایجاد یک احساس ناصحیح شوند. عکس‌های دست‌کاری‌شده تنها زمانی می‌توانند پذیرفته شوند که مونتاژبودن آن مشخص باشد.

۴.۱۲. استفاده از تصاویر نیز باید با همان دقت و احتیاطی انجام شود که یک گزارش مکتوب یا شفاهی آماده می‌شود.

۴.۱۳. از اعتبار عکس باید تصحیح شود و در اسرع وقت بابت آن عذرخواهی انجام گیرد.

۴.۱۴. کسانی که در معرض اتهامات قوی قرار گرفته‌اند، باید در حد امکان، فرصت هم‌زمان پاسخ‌گویی درمورد اطلاعات واقعی را داشته باشند. منظره، انتقاد یا انتشار خبر نباید از سوی یکی از طرفین که به شرکت در بحث و مناظره تمایل ندارد، با مانع مواجه شود.

۴.۱۵. کسانی که در معرض حمله بوده‌اند، باید در اولین فرصت شانس پاسخ‌گویی داشته باشند، مگر اینکه حمله و انتقاد به‌طور مداوم مطرح باشد. هر پاسخ باید در طول مدت معقول، مرتبط با موضوع و در شکل سببسته‌ای ارائه شود. فرصت پاسخ می‌تواند رد شود اگر طرف متضرر، بدون دلیل روشن، پیشنهاد ارائه یک پاسخ هم‌زمان در همان شماره را رد کرده باشد. پاسخ‌ها و مشارکت در بحث نباید در توضیح سرمقاله با جدل همراه شود.

۴.۱۶. هنگامی‌که نسخه‌های دیجیتال را به محتوای رسانه پیوند می‌دهی، هوشیار باش؛ چراکه لینک‌ها می‌تواند تو را به دیگر رسانه‌های الکترونیکی ببر که با منشور اخلاقی منطبق نیستند. دقت کن که لینک‌های سایر رسانه‌ها یا نشریات به‌طور واضح مشخص شده باشد. اطلاع‌رسانی به مخاطبان درباره نحوه انتشار و استفاده مطلب از اطلاعات اینترنت، یک رفتار مطبوعاتی سنجیده در نظر گرفته می‌شود.

۴.۱۷. اگر ویراستاران ترجیح می‌دهند که تبادل‌نظرهای ثبت‌شده در رسانه‌های اجتماعی را ویرایش نکنند، این موضوع باید به شیوه‌ای واضح به کسانی که به آن دسترسی دارند، اعلام شود. اعضای تحریریه در پاک‌کردن فوری چیزی که با منشور اخلاقی مطابقت ندارد، مسئولیت ویژه دارند.

کلمات و تصاویر سلاح‌هایی قدرتمندند. از آنها سوءاستفاده نکن!

منابع:
وب‌سایت انجمن مطبوعاتی نروژ https://presse.no/
plakaten-regler-etiske-pfu/
مقاله «کدهای اخلاقی رفتار در روزنامه‌نگاری» اثر جی. فیدالکو و همکاران

یادداشت

میراث فرهنگی؛ فلسفه اعتقادی و هویتی جامعه ایرانی

علیرضا عسکری چاوردی؛ مبانی فرهنگ هر جامعه بر میراث معنوی و آثار تمدنی هر سرزمین استوار است که آن را میراث فرهنگی می‌گویند. فرهنگ مجموعه‌ای از اعتقادات است که احساس هویت بشر را در جوامع مختلف به خود وابسته کرده است. انسان‌ها با هویت فرهنگی احساس استقلال می‌کنند و برای تحقق آرمان‌های اعتقادی مبانی فرهنگی خود را شکل می‌دهند. محصول چند هزاره پویایی فرهنگی در مسیر اعتقادی یک جامعه آرمان‌های تاریخی هر سرزمین را شکل می‌دهد. این آرمان‌ها مجموعه‌ای از روح فلسفی اعتقادی فرهنگی هر جامعه هستند که در آن هنر، فلسفه، مذهب، عرفان، شعر، ادبیات و… متولد می‌شود. این زایش‌های فرهنگی در بستر تاریخی هر سرزمین منجر به آفرینش آثار تاریخی اعم از بناها و محوطه‌های باستانی شده است که امروزه در فهرست میراث ملی و میراث جهانی به ثبت می‌رسند؛ یعنی ارزش‌ها و آرمان‌های ملت به ثبت می‌رسد تا از آنها حفاظت شود، به روش علمی کاوش شوند و از عینیت به ذهنیت فرهنگی و علمی جامعه تبدیل شوند. جوهره و فلسفه وجودی آنها کشف، درک و به‌عنوان پشتوانه‌های فرهنگی در تحقق آرمان‌های نسل معاصر جامعه به کار گرفته شوند.

در همین چارچوب، مبانی فرهنگی جامعه ایران نیز بر همین میراث تمدنی و معنوی استوار است، با این تفاوت که جامعه

ایرانی نسبت به آثار تاریخی سرزمین خود احساس هویت و اعتقاد دارد. دلیل این احساس هویت و اعتقاد ایرانیان نسبت به میراث فرهنگی در مبانی تمدنی ایران باستان و عصر اسلامی قابل درک است؛ زیرا تاریخ ایران متفاوت از تاریخ دیگر کشورها مغلوب نیست، بلکه ایرانیان همیشه مردمی هویت‌ساز بوده‌اند. در هسان چارچوب اعتقادی و هویت فرهنگی عصر باستان ظرفیت پذیرش مبانی دین اسلام را در فلسفه و هنر گسترش دادند و میراث عصر اسلامی را هویت دینی و اعتقادی خود قرار دادند. به همین دلیل تاریخ ایران تاریخی ریشه‌دار، هویت‌ساز، منعطف با مبانی علم و فرهنگ است و جامعه امروز ایران میراث‌دار آرمان‌های نظام توحیدی است و نسبت به آثار تاریخی خود احساس هویت فرهنگی دارد.

«مدیر پایگاه میراث جهانی منظر باستان‌شناسی ساسانی فارس

دریچه

توضیحات پزشکی قانونی درباره فوت مادران باردار در ازنا

محمدرضا فارسی نژاد، مدیرکل پزشکی قانونی لرستان، با اشاره به آخرین خبرها از مرگ مادر باردار ازنایی گفت: پزشکی قانونی در حال بررسی این موضوع است و به‌زودی علت فوت را اعلام می‌کند. هرگونه مرگ مادر باردار در هر نقطه‌ای از استان لرستان رخ دهد، کار کالبدشکافی آن در مرکز استان انجام می‌شود.

او با بیان اینکه موارد قبلی مرگ مادران باردار در شهرستان

ازنا از سوی پزشکی قانونی تعیین علت فوت شده‌اند، عنوان کرد: همچنین به موازات این امر، قصور پزشکی نیز از سوی نظام پزشکی در حال بررسی است.

مدیرکل پزشکی قانونی لرستان با تأکید بر اینکه پرونده خانم «اسدالهی» که حدود هفت روز پیش فوت شد از سوی پزشکی قانونی در حال بررسی است، ادامه داد: این امر تحت بررسی است و هنوز علت دقیق فوت مشخص نشده و به محض اینکه مشخص شود ما آن را به مرجع قضائی اعلام خواهیم کرد.

فارسی‌نژاد با بیان اینکه پزشکی قانونی فقط علت فوت را اعلام می‌کند و اصلا به موضوع قصور پزشکی ورود پیدا نمی‌کند، بیان کرد: به‌خاطر حساسیت موضوع این پرونده‌ها به غیر از نظام پزشکی، در سازمان ما نیز بررسی شده است. او گفت: در نهایت مراجع قضائی گویا پرونده‌ها را برای نظام پزشکی ارسال کرده‌اند تا تعیین قصور شوند. آن چیزی که در حیطه کار ماست که همان تعیین علت فوت بوده، انجام شده است. نمونه‌های پرونده خانم «اسدالهی» نیز که در روزهای اخیر فوت کرده‌اند، برای کارهای تشخیصی بیشتر ارسال شده تا علت دقیق فوت بررسی و مشخص شود.

مدیرکل پزشکی قانونی لرستان افزود: بعد از اینکه ما علت فوت را به مرجع قضائی ارسال می‌کنیم، اگر مرجع قضائی دوباره پرونده را برای بررسی قصور در کمیسیون تخصصی به ما برگشت دهد، انجام می‌دهیم. ممکن است مستقیم به نظام پزشکی ارجاع دهد و آنجا پرونده را بررسی کنند. علت فوت موارد قبلی مادران باردار چون از سوی طرفین مورد اعتراض قرار گرفته، همچنان در حال بررسی است.